

Майя Іванова,

науковий співробітник,

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

Голосіївський просп., 3, Київ, 03039, Україна

e-mail: ivanova@nbuv.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-3478>

БАЗИ ДАНИХ НАЦІОНАЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНИ ІМЕНІ В. І. ВЕРНАДСЬКОГО

Актуальність теми зумовлена потребою якісної обробки стрімкими темпами поширюваної інформації та забезпечення нею користувачів у зручному форматі за допомогою баз даних. *Мета статті* – акцентувати увагу на актуальності баз даних у Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. Представити огляд та характеристики баз даних у бібліотеці. *Методологія дослідження* ґрунтується на системному та структурному підходах, на методах порівняльного, логічного та структурно-функціонального аналізу, включаючи міждисциплінарний підхід. *Наукова новизна*. Визначено актуальність формування баз даних під час війни. Розкрито принципи ведення, стан та характеристики баз даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського впродовж тридцяти років. Доведено важливість накопичення і збереження інформації в електронній формі в умовах збройної агресії РФ. У *висновках* наголошено, що останні геополітичні виклики для України посилити актуальність розвитку національної наукової системи підтримки знань. Під час війни потреба громадян у комунікаціях зростає, від отримання повної, вчасної та правдивої офіційної інформації часто залежать життєво важливі рішення людини.

Ключові слова: бази даних, війна в Україні, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

Постановка проблеми. Війна в Україні кардинально змінила умови існування всіх бібліотек. Багато з них функціонують у небезпечних зонах, де тривають бойові дії, приміщення і фонди деяких бібліотек зазнали часткового пошкодження чи взагалі повністю зруйновані. Станом на 24 квітня 2023 р., за даними Міністерства культури та інформаційної політики України (<https://culturecrimes.mkir.gov.ua/>), внаслідок російської агресії постраждали 553 бібліотеки, а загалом збитків зазнали 1373 об'єкти куль-

турної інфраструктури. Внаслідок масованого ракетного удару по Києву від потужної ударної хвилі зазнали часткових руйнувань будівля, меблі, комп'ютерна техніка, сервери, фонди й Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ). Тому одним із найважливіших завдань сьогодні є забезпечення бібліотечних фондів та електронних ресурсів, збереження предметів науки і культурної спадщини, втрата яких була б трагічною не тільки для України, а й для всього світу. Сьогоднішні історичні виклики в умовах воєнного стану диктують бібліотекам нові підходи до збереження бібліотечних фондів, набуває актуальності питання накопичення інформації в електронній формі, зокрема формування баз даних (БД). Бази даних у бібліотечній сфері дають змогу якісно здійснювати пошук, обробку, зберігання й поширення інформації, що пов'язане з упровадженням і широким застосуванням інформаційно-технічних засобів. У міру накопичення бібліотечно-інформаційних ресурсів виникає потреба систематизації та структурування їх за різними ознаками та подання у більш зручному для користувача вигляді з метою скорочення витрати часу і сил на пошук потрібної інформації.

Аналіз останніх публікацій засвідчує про те, що до питання розвитку електронних інформаційних ресурсів у бібліотеках звертались О. Онищенко, Л. Дубровіна, В. Горовий, Г. Ковальчук К. Лобузін, Ю. Половинчак та інші науковці.

Виклад основного матеріалу дослідження. Повномасштабне вторгнення РФ в Україну загострило питання накопичення та збереження інформації в електронній формі. І це стосується діяльності не тільки бібліотек, а й органів державної влади та місцевого самоврядування. З метою забезпечення належного функціонування інформаційних, інформаційно-комунікаційних та електронних комунікаційних систем, захисту інформації Кабінет Міністрів України своєю постановою ухвалив, що вказані органи можуть вживати додаткові заходи, зокрема створювати додаткові резервні копії державних інформаційних ресурсів; зберігати резервні копії державних інформаційних ресурсів у зашифрованому вигляді, зокрема за межами України, на хмарних ресурсах та/або окремих фізичних носіях, та/або в ізольованому сегменті центрів обробки даних [1].

З метою визначення особливостей реалізації державної політики у сфері інформатизації для забезпечення потреб та розвитку інформаційного суспільства, впровадження інформаційно-комунікаційних і цифрових технологій Верховною Радою України 1 грудня 2022 р. прийнято Закон України «Про Національну програму інформатизації» (далі – Закон № 2807), який набрав чинності з 1 березня 2023 р. [2]. Національна програма інформати-

зації спрямована на забезпечення: розробки, впровадження та застосування інформаційно-комунікаційних технологій у суспільному житті; створення та розвитку системи державних інформаційних ресурсів; рівного доступу до інформаційно-комунікаційних технологій та підвищення рівня освіти громадян з питань інформаційно-комунікаційних технологій; удосконалення процедури надання публічних (електронних публічних) послуг; створення систем інформаційної та аналітичної підтримки діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування; створення умов для розвитку господарської діяльності у сфері інформатизації. Розробники Закону № 2807 вбачають, що його реалізація розширить спрямування програми на вирішення низки основних завдань, у тому числі: застосування інформаційних та цифрових технологій у суспільних відносинах; подолання цифрової нерівності; безпеки інформаційної діяльності та кіберзахисту; інтеграції України у світовий інформаційний простір.

Л. Дубровіна та Г. Ковальчук зазначають, що сьогодні значно розширено можливості доступу користувачького загалу до історичного надбання через створення електронних ресурсів, зокрема баз даних на різні види, типи джерел інформації. Формування такого ресурсу є важливим завданням сучасної бібліотечної науки і практики, що й визначає відповідну тематику наукових досліджень у НБУВ [3, с. 3–11].

Електронні технології сприяють реалізації комплексного підходу до вирішення інформаційних завдань, щоб користувач бібліотеки мав змогу отримати повний комплект різноманітних інформаційних матеріалів, включаючи мережеві й інтернет-ресурси з питання, що його цікавить. Бібліотеки, зокрема національні, здатні замінити першоджерела і заощадити час користувача, створюючи бази даних [4, с. 222].

У Директиві 96/9/ЄС Європейського парламенту та Ради «Про правовий захист баз даних» від 11 березня 1996 р. під базою даних розуміють зібрання незалежних творів, даних чи інших матеріалів, які систематично чи методично упорядковані і доступні індивідуально за допомогою електронних та інших засобів. Поняття «база даних» включає літературні, художні, музичні чи інші зібрання творів або зібрання інших матеріалів, таких як тексти, звуки, образи, цифри, факти та дані; враховуючи, що воно має охоплювати зібрання незалежних робіт, даних чи інших матеріалів, які систематично або методично упорядковані і до яких може бути отримано окремий доступ; враховуючи, що це означає, що записи або аудіовізуальні, кінематографічні чи музичні твори як такі не входять до сфери дії цієї Директиви. Національне законодавство також розкриває категорію «база даних». У Законі України «Про авторське право і суміжні права» база даних

(компіляція даних) визначена як сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі – електронній, підбір і розташування складових частин якої та її упорядкування є результатом творчої праці, і складові частини якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів (комп'ютера) чи інших засобів.

У Законі України «Про Національну програму інформатизації» розрізняють «базу даних» як систематизовану сукупність даних, що відображає стан об'єктів та їх взаємозв'язків у визначеній предметній сфері та «банк даних» як систему програмно-апаратних, організаційних та технічних засобів, призначених для централізованого накопичення, обробки та використання даних.

Діяльність НБУВ спрямована на розвиток науки, освіти, культури, управління, на суспільно-політичний та інноваційний прогрес. У її структурі функціонують шість спеціалізованих науково-дослідних інститутів, які представляють наукові та прикладні напрями діяльності бібліотеки, розвиток досліджень змісту бібліотечних скарбів та розвиток науки; спеціальні центри та відділи, що реалізують функції інформаційно-аналітичних державних служб, електронна юридична бібліотека. Фонд бібліотеки становить понад 16 млн книг, рукописів, архівних документів, щорічних комплектів журнальної та газетної періодики, що мають правовий статус національного надбання [5]. Бібліотека є головним науково-культурним інформаційним порталом України, сховищем «Наукової періодики України», порталів «Наука України: доступ до знань», «Науково-дослідний центр соціальних комунікацій» для обслуговування органів державної влади. Тут зберігаються «Український національний біографічний архів», реферати та наукометричні бази даних, цифрові архіви та бібліотеки.

Починаючи з 1993 р. в НБУВ відбувається формування єдиного національного наукового електронного бібліотечно-інформаційного, повнотекстового ресурсу, який постійно трансформується, розвивається та набуває нових рис його облік. Однією з перших була приурочена до 75-річчя НБУВ (колишня назва – Центральна наукова бібліотека) база даних «Центральна наукова бібліотека – 75 років». За результатами аналітичного опрацювання матеріалів щорічних звітів бібліотечно-інформаційної діяльності підрозділів НБУВ щодо стану та характеристик БД на 2022 р. зазначаємо, що «Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини» (http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_ir/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=NAV&P21DBN=ELIB) налічує 32 колекції та представляє 2629 унікальних і цінних документів із фондів НБУВ, 14 тис. випусків історичних українських газет.

«Наукова електронна бібліотека НБУВ» (<http://www.nbuv.gov.ua>) налічує 36 900 бібліотечно-бібліографічних записів на електронні книжкові інформаційні матеріали, загальна кількість цих повнотекстових електронних документів, ураховуючи багатотомність та представлення певного масиву електронних книжок кількома форматами, становить понад 60 тис. записів.

«Наукова періодика України» (<http://www.nbuv.gov.ua>) містить 2850 електронних версій наукових фахових періодичних видань (з них 128 наукових журналів, що існують тільки в електронній формі, 379 наукових видань НАН України). На порталі НБУВ представлено 1 млн 246 тис. повних текстів наукових статей, внесених до змісту відповідних номерів періодичних наукових фахових видань. Репозитарій НБУВ (eVerLib) – корпоративний інформаційний ресурс, що репрезентує науковий доробок колективу НБУВ та забезпечує постійний, безкоштовний доступ до електронного архіву засобами інтернет-технологій, містить 3976 наукових текстів у форматі pdf, 483 актуалізовані анкети наукових співробітників.

«Наука України: доступ до знань» (<http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/suak/corp.exe?C21COM=F&I21DBN=SUAK&P21DBN=SUAK>) – корпоративний інформаційний портал, складається з таких БД: «Наукові установи України», що містить 797 записів; «Науково-інформаційні ресурси бібліотек України» – 519 записів; «Наукові реферативні огляди» – 1671 запис; «Науковці України» – 150 208 записів; «Персоналії НАН України» – 1474 записи; «Реєстр бібліотек» – 436 записів; «Електронний архів інформаційних джерел науково-дослідної роботи» – 1371 запис; «Віртуальна довідка» – 7793 записи.

Електронна бібліотека «Україніка» (<http://www.nbuv.gov.ua/node/3699>) об'єднує цифрову повнотекстову історичну ресурсну спадщину з найдавніших часів, містить 21 899 довідкових записів та 9800 описів окремих документів. Реферативна БД «Україніка наукова» (http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21CNR=20&Z21ID=) – корпоративний проєкт, започаткований 1998 р. НБУВ та Інститутом проблем реєстрації інформації Національної академії наук України (ІПІ), загальнонаціональний загальнодоступний інформаційний ресурс, єдиний в Україні – містить бібліографічні описи та реферативну інформацію про вітчизняні наукові публікації з усіх галузей знань, загальна кількість джерел, відображених у реферативній БД, становить понад 802 766 реферативних записів (за видами вони розподіляються наступним чином: книги – 14 %, автореферати дисертацій – 15 %, статті з періодичних і продовжуваних видань – 71 %).

Варто зауважити, що дані стають інформацією тільки тоді, коли її можна привести в певну конструкцію. Тому, створюючи різновидові бази даних, бібліотеки впорядковують інформацію за певними ознаками. Співробітники структурних підрозділів НБУВ протягом 30 років генерують (створюють, наповнюють, редагують, реєструють) бази даних відповідно до стандартів ДСТУ 5034:2008 та ДСТУ 7448:2013. На сьогодні створено близько 220 БД, які поділяються на: електронні каталоги структурних підрозділів – 16 БД; бібліографічні – 149 БД; мультимедійні – 9 БД; реферативні – 5 БД; повнотекстові – 18 БД; інші – 20 БД. На сім БД отримано Свідоцтва про реєстрацію авторського права на твір. Це БД «Віртуальна довідка», БД «Україна у відгуках зарубіжної преси» у ПЗ «ІРБІС64» з інформаційно-бібліографічним бюлетенем «Україна у відгуках зарубіжної преси», БД «Пряма мова президентів України» у ПЗ «ІРБІС64», БД «Наукова періодика України» у ПЗ «ІРБІС64», БД «Читачі НБУВ» у САБ «ІРБІС64», БД «Послуги читальних залів» у САБ «ІРБІС64», БД «Кодекс: Рукописні книги». Наявність свідоцтва про реєстрацію об'єктів авторського права, що є документом, який засвідчує право власності на БД, дає змогу: підтвердити це право у разі його неправомірного використання; ввести об'єкт авторських прав у статутний капітал бібліотеки; вирішувати, дозволяти чи забороняти використання БД, отримувати відповідну винагороду; укладати договори про передачу авторських прав, про розпорядження авторських прав тощо.

Стандартами передбачена класифікація БД за різними критеріями: за характером збереженої інформації (фактографічна, документальна, документографічна); за характером організації даних (гіпертекстова, проста); за характером організації зберігання (інтегрована, корпоративна); за призначенням (загального та службового користування) [6]. Фактографічна БД – це конкретні одиничні достовірні дані фактичного, теоретичного, оцінного характеру, які після вилучення їх із контексту зберігають самостійне значення, смисл (назви, дати подій, життя і діяльність окремих осіб, статистичні дані, відомості про властивості речовин і матеріалів, визначення термінів, пояснення явищ тощо). Різновидом фактографічної БД є лексикографічна та термінологічна. Лексикографічна – це фактографічна БД, що містить дані про лексичні одиниці певної лексикографічної моделі та її структури. Термінологічна – це фактографічна БД, у якій подано терміни та їх визначення. Документальна – це БД, основним структурним елементом якої є документ. Вона в свою чергу поділяється на бібліографічну, реферативну, повнотекстову. Бібліографічна містить лише бібліографічні описи документів для їх загальної характеристики й ідентифікації; реферативна –

бібліографічні описи документів разом з анотаціями чи рефератами; повнотекстова – містить повний текст документа або його найбільш інформативну частину.

За характером організації даних можна виділити гіпертекстову та просту БД; гіпертекстова БД побудована на принципі організації пошукових масивів, у яких окремі інформаційні елементи пов'язуються між собою асоціативними зв'язками. За характером організації зберігання даних і звернення до них БД поділяють на інтегровану та корпоративну. Інтегрована об'єднує кілька логічно пов'язаних БД на єдиний користувацький інтерфейс; корпоративна створена за розподіленим принципом і об'єднана в єдину систему, яку використовують усі організації-розробники. Залежно від призначення виокремлюють БД загального (відкритий доступ усім користувачам) та службового (для внутрішнього використання бібліотеками) користування.

На порталі НБУВ (http://www.nbuv.gov.ua/data_base) представлений за рубриками електронно-інформаційний комплекс з 68 БД [7]: «Аналітика. Політологія» – Інформаційно-аналітичні матеріали, Бібліографічна база даних Фонду Президентів України, Конституційна асамблея: електронна бібліотека, Конституційний процес в Україні, Пряма мова Президентів України, Україна у відгуках зарубіжної преси; «Бібліометрія. Наукометрія» – Бібліометрика української науки; «Бібліотекознавство» – Бібліотечні електронні ресурси та технології, Дослідження рукописних та архівних фондів, Електронний архів науково-довідкових видань, Картотека книгознавчих статей, Каталог залу бібліотекознавчої літератури, Література з бібліотекознавства, Література з книгознавства, Нормативно-правові документи, Партнери Бібліотеки, Преса про Бібліотеку, Публікації співробітників Бібліотеки, Рукописна та книжкова спадщина України; «Газети» – Газети: нові надходження, Газети Росії 1732–1916 років, Газети України 1818–1940 років, Газети України 1946–1950 років, Електронна колекція газет України; «Документальна спадщина» – Архівний фонд Національної академії наук України, Дослідження рукописних та архівних фондів, Електронна колекція «В. І. Вернадський», Електронна колекція «Т. Г. Шевченко», КОДЕКС (рукописні книги), Листівки періоду 1880–1945 рр., Особові архівні фонди Інституту рукопису, Рукописні карти, Рукописна та книжкова спадщина України, Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини; «Історичні колекції. Рідкісні видання» – Книжкові пам'ятки НБУВ, Мініатюрні видання, Рідкісні видання, Цифрова бібліотека історико-культурної спадщини; «Картографія» – Електронна колекція карт, Каталог картографічного фонду, Рукописні карти, Стародруковані

карти; «Музикознавство. Ноти» – Каталог музичного фонду; «Образотворче мистецтво» – Каталог фонду образотворчих мистецтв, Поштові листівки, Український плакат; «Політематичні ресурси» – Імідж-каталоги історико-культурних фондів, Історія Австрії. Бібліографія, Автореферати дисертацій, Архів виконаних довідок «Запитай бібліотекаря», Генеральний алфавітний імідж-каталог, Електронні виставки, Каталог журналів та продовжуваних видань, Каталог книжкових видань, Наукові реферативні огляди, Наукова електронна бібліотека, Наукова періодика України, Реферативна база даних «Україніка наукова», Тематичний інтернет-навігатор; «Стародруки» – Інкунабули, Іноземні стародруки, Видання громадянського друку, Кириличні стародруки, Палеотипи, Стародруковані карти, Українські стародруки; «Україніка» – В. І. Вернадський. Бібліографія, Каталог фонду зарубіжної україніки, Т. Г. Шевченко. Бібліографія видань творів, Україна: події, факти, коментарі, Україна у відгуках зарубіжної преси, Українські стародруки; «Філософія» – Філософська література; «Юриспруденція» – Конституційна асамблея: електронна бібліотека, Конституційний процес в Україні, Органи державної влади України, Юридична література; Інформаційний портал «Наука України: доступ до знань»; «Бібліографічні ресурси»; «Каталоги Бібліотеки»; «Електронні виставки»; «Національна бібліографія» – Т. Г. Шевченко. Бібліографія видань творів; В. І. Вернадський. Бібліографія; «Реферативна база даних “Україніка наукова”»; «Реферативна інформація про результати наукової діяльності вітчизняних учених і фахівців: Наукові реферативні огляди»; «Тематичні реферативні огляди за пріоритетними напрямками наукової діяльності: Реферативні огляди нових надходжень до відділу довідково-бібліографічного обслуговування»; «Архів виконаних довідок “Запитай бібліотекаря”»; «Тематичні бібліографічні списки»; «Фонд виконаних бібліографічних довідок»; «Біографічні ресурси»; «Український національний біографічний архів – науково-інформаційний проєкт Інституту біографічних досліджень»; «Електронні біографічні довідники» – Персоналії НАН України; Наукові співробітники НБУВ; Персональні електронні колекції; «Документальна спадщина» – Особові архівні фонди Інституту рукопису, Архівний фонд Національної академії наук України.

Висновки. Отже, можна констатувати: тридцятирічна історія формування комплексу 220 баз даних Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського засвідчує ґрунтовне колективне опрацювання інформації бібліотечними спеціалістами різних структурних підрозділів. Пошук нових підходів міжбібліотечної інтеграції до збереження бібліотечних фондів, акумуляції інформації в електронній формі, формування баз даних, – усе

це сприяє якісному виконанню запитів різних категорій користувачів та спрямовано на розвиток інформаційного суспільства.

Список бібліографічних посилань

1. Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 р. № 263. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-%D0%BF#Text>

2. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 1 грудня 2022 р. № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

3. Дубровіна Л., Ковальчук Г. Розвиток електронних інформаційних ресурсів рукописної та книжкової спадщини в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського. *Бібл. вісн.* 2016. № 1. С. 3–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_1_3

4. Половинчак Ю. М. Бібліотека в системі мережевих інтерактивних практик формування національної ідентичності : дис. ... д-ра наук. із соц. комунікацій : 27.00.03. Київ, 2019. 427 с.

5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21D BN=EC&P21DBN=EC&S21CNR=20&Z21ID=

6. Іванова М. База даних в діяльності бібліотек як об'єкт права інтелектуальної власності. *Sciences of Europe*. Praha. 2018. Vol. 2. No. 30. Pp. 64–74. URL: <http://www.europe-science.com/wp-content/uploads/2020/10/VOL-2-No-30-2018.pdf>

7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua/data_base

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022). Deiaki pytannia zabezpechennia funktsionuvannia informatsiino-komunikatsiinykh system, elektronnykh komunikatsiinykh system, publichnykh elektronnykh reiestriv v umovakh voiennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 12 bereznia 2022 r. № 263 [Some issues of ensuring the functioning of information and communication systems, electronic communication systems, and public electronic registers under martial law: Resolution of the Cabinet of Ministers

of Ukraine of March 12, 2022 No. 263]. (2022). [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/263-2022-%D0%BF#Text>

2. Verkhovna Rada of Ukraine (2022). Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 1 hrudnia 2022 roku № 2807-IX [On the National Informatization Program: Law of Ukraine of December 1, 2022 No. 2807-IX]. (2022). [in Ukrainian]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

3. Dubrovina, L., Kovalchuk, G. (2016). Rozvytok elektronnykh informatsiinykh resursiv rukopysnoi ta knyzhkovoї spadshchyny v Natsionalnii bibliotetsi Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Development of electronic information resources of manuscript and book heritage in V. I. Vernadsky National Library of Ukraine]. *Bibliotechnyy visnyk – Library Bulletin*, 1, 3–11 [in Ukrainian]. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/bv_2016_1_3

4. Polovynchak, Yu. (2019). Biblioteka v systemi merezhevykh interaktyvnykh praktyk formuvannia natsionalnoi identychnosti [Library in the system of network interactive practices of national identity formation]. *Doctor's thesis*. Kyiv. 427 p. [in Ukrainian].

5. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. Sait. [V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Site]. [in Ukrainian]. Retrieved from https://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=32&Itemid=171

6. Ivanova, M. (2018). Baza danykh v diialnosti bibliotek yak obiekt prava intelektualnoi vlasnosti. [Database in library activities as an object of intellectual property rights]. *Sciences of Europe*, 30 (2), 64–74 [in Ukrainian]. Retrieved from <http://www.europe-science.com/wp-content/uploads/2020/10/VOL-2-No-30-2018.pdf>

7. Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho. Sait [V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Site]. [in Ukrainian]. Retrieved from http://www.nbuv.gov.ua/data_base

Стаття надійшла до редакції 15.03.2023.

Maïia Ivanova,

Research Associate,

V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

3 Holosiivskyi Ave., Kyiv 03039, Ukraine

e-mail: ivanova@nbuv.gov.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0243-3478>

Databases of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine

The topicality of the topic is determined by the rapid pace of the need to process

information and provide users with information in the format of databases. The purpose of the article is to emphasize the relevance of the existence of databases in V. I. Vernadsky National Library of Ukraine. Overview and characteristics of the library's databases are presented. The research methodology is based on systemic and structural approaches, methods of comparative, logical, structural and functional analysis, including an interdisciplinary approach. Scientific novelty. The relevance of the formation of databases during the war was determined. The management principles, state and characteristics of the databases of V. I. Vernadsky National Library of Ukraine for thirty years are pointed. The importance of the accumulation and preservation of information in electronic form under conditions of armed aggression of the Russian Federation has been proven. The conclusions emphasize that the latest geopolitical challenges for Ukraine have increased the urgency of developing a national scientific knowledge support system. During the war, citizens' need for communications increases, people's life decisions often depend on receiving complete, timely and true official information.

Keywords: databases, war in Ukraine, V. I. Vernadsky National Library of Ukraine.